

A NEW COURSE IN READING PALI

Bài 8.3

Đoạn kinh 4 (AN)

Ekam samayaṃ Bhagavā Vesāliyaṃ viharati Mahāvane Kūṭāgārasālāyaṃ. Atha kho Sīho senāpati yena Bhagavā ten'upasaṃkami; upasaṃkamitvā Bhagavantam abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi. Ekamantaṃ nisinno kho Sīho senāpati Bhagavantam etadavoca - «Sakkā nu kho, bhante, Bhagavā sandiṭṭhikaṃ dānaphalaṃ paññāpetum»ti?

«Sakkā, Sīhā»ti bhagavā avoca - «dāyako, Sīha, dānapati bahunō janassa piyo hoti manāpo. Yaṃ pi, Sīha, dāyako dānapati bahunō janassa piyo hoti manāpo, idaṃ pi sandiṭṭhikaṃ dānaphalaṃ.

«Puna ca param, Sīha, dāyakaṃ dānapatiṃ santo sappurisā bhajanti. Yaṃ pi, Sīha, dāyakaṃ dānapatiṃ santo sappurisā bhajanti, idaṃ pi sandiṭṭhikaṃ dānaphalaṃ.

«Puna ca param, sīha, dāyakassa dānapatino kalyāṇo kittisaddo abbhuggacchati. Yaṃ pi, Sīha, dāyakassa dānapatino kalyāṇo kittisaddo abbhuggacchati, idampi sandiṭṭhikaṃ dānaphalaṃ.

«Puna ca param, Sīha, dāyako dānapati yaṃ yadeva parisam upasaṃkamati - yadi khattiyaparisam yadi brāhmaṇaparisam yadi gahapatiparisam yadi samaṇaparisam - visārado upasaṃkamati amaṃkubhūto. Yaṃ pi, Sīha, dāyako dānapati yaṃ yadeva parisam upasaṃkamati - yadi khattiyaparisam yadi brāhmaṇaparisam yadi gahapatiparisam yadi samaṇaparisam - visārado upasaṃkamati amaṃkubhūto, idaṃ pi sandiṭṭhikaṃ dānaphalaṃ.

«Puna caparam, Sīha, dāyako dānapati kāyassa bhedaṃ param maraṇā sugatiṃ saggaṃ lokaṃ upapajjati. Yaṃ pi, Sīha, dāyako dānapati kāyassa bhedaṃ param maraṇā sugatiṃ saggaṃ lokaṃ upapajjati, idaṃ samparāyikaṃ dānaphalaṃ»ti.

Từ vựng đoạn 4

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Eka	Một	Tính
2	Samayo	Thời giờ, mùa, dịp	Danh nam
3	Bhagavant	Đức Thế Tôn	Danh, nam
4	Vesāli	Thành Vesāli	Danh, nữ
5	Viharati	Cư ngụ, ở, lưu trú	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
6	Mahāvanam	Khu rừng Mahāvana	Danh, trung
7	Kūṭāgārasālā	Sảnh đường	Danh, nữ

		Kūṭāgārasālā	
8	Atha	Rồi, thì, và [đệm]	Phụ
9	Kho	Quả thực [đệm]	Phụ
10	Sīho	Ông Sīha	Danh, nam
11	Senāpati	Tướng quân, tướng lãnh	Danh, nam
12	Yena... tena	Ở đâu... ở đó...	Đặc ngữ
13	Upasaṃkami	Đi đến	Động, bất định, chủ động, mô tả
14	Upasaṃkamitvā	Đi đến	Động, bất biến
15	Abhivādetvā	Đánh lễ	Động, bất biến
16	Ekamantaṃ	Một bên, một phía	Trạng
17	Nisīdi	Ngồi xuống	Động, bất định, chủ động, mô tả
18	Nisinna	Ngồi xuống	Quá phân
19	So/taṃ~tad/sā Eso/etaṃ~etad/es ā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
20	Avoca	Nói	Động, bất định, chủ động, mô tả
21	Sakkā	Có thể (kết hợp động từ nguyên mẫu)	Đặc ngữ
22	Nu	[nhấn mạnh]	Phụ
23	Bhante	Bạch Ngài [hô cách, số ít của Bhaddanta]	Danh, nam
24	Sandiṭṭhika	Thấy được, hiện tiền, thiết thực	Tính
25	Dānaṃ	Sự bố thí	Danh, trung
26	Phalaṃ	Quả	Danh, trung
27	Paññāpetuṃ	Giải thích	Động, nguyên mẫu
28	(i)ti	[trích dẫn]	Phụ
29	Dāyako	Người bố thí, thí chủ	Danh, nam
30	Dānapati	Người cho đi rộng rãi	Danh, nam
31	Bahu	Nhiều	Tính
32	Jano	Người	Danh, nam
33	Piya	Đáng yêu, đáng quý	Tính
34	Hoti	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
35	Manāpa	Đáng thích, đáng yêu	Tính
36	Yo/yaṃ~yad/yā	Người mà, vật mà Mà người ấy, mà vật ấy Người nào, vật nào	Đại, quan hệ
37	Pi	Và, cũng [đệm]	Phụ
38	Ayaṃ/idaṃ~ima m/ayaṃ	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
39	Puna ca paraṃ	Hơn nữa	Đặc ngữ
40	Sant	Người đức hạnh	Danh, nam
41	Sappuriso	Người chân chánh	Danh, nam

42	Bhajati	Kết giao	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
43	Kalyāṇa	Tốt đẹp	Tính
44	Kitti	Danh tiếng	Danh nữ
45	Saddo	Tiếng, lời	Danh nam
46	Abbhuggacchati	Nổi lên	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
47	Yaṃ yadeva	Bất kỳ [nữ tính, trực bỏ cách, số ít]	Tính, đặc ngữ
48	Parisā	Hội nhóm	Danh, nữ
49	Upasaṃkamati	Đi đến	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
50	Yadi	Dù là	Phụ
51	Khattiyo	Đẳng cấp Khattiya	Danh, nam
52	Brāhmaṇo	Đẳng cấp Brāhmaṇa	Danh, nam
53	Gahapati	Gia chủ	Danh, nam
54	Samaṇo	Du sĩ	Danh, nam
55	Visārada	Tự tin	Tính
56	Maṅku	Bồn chồn	Tính
57	Bhūta	Có trạng thái	Tính
58	Kāyo	Thân	Danh, nam
59	Bhedo	Sự tan rã	Danh, nam
60	Paraṃ	Sau khi (kết hợp xuất xứ cách)	Giới từ
61	Maraṇaṃ	Sự chết, cái chết	Danh, trung
62	Sugati	Cõi lành	Danh, nữ
63	Saggo	Cõi trời	Danh, nam
64	Loko	Thế gian con người	Danh, nam
65	Upapajjati	Sinh lên	Động, hiện tại, chủ động, mô tả

Ngữ pháp đoạn kinh 4

STT	Điểm Ngữ pháp	Tổng quát	Đoạn kinh 4
1	NA	NA	NA

Đoạn kinh 5 (AN)

Ekam samayaṃ Bhagavā Vesāliyaṃ viharati Mahāvane Kūṭāgārasālāyaṃ. Atha kho Mahāli Licchavi yena Bhagavā ten'upasaṃkami; upasaṃkamitvā Bhagavantam abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi. Ekamantaṃ nisinno kho Mahāli Licchavi Bhagavantam etadavoca:

«Ko nu kho, bhante, hetu, ko paccayo pāpassa kammaṣsa kiriyāya, pāpassa kammaṣsa pavattiyā»ti?

«Lobho kho, Mahāli, hetu, lobho paccayo pāpassa kammaṣsa kiriyāya, pāpassa

kammassa pavattiyā. Doso kho, Mahāli, hetu, doso paccayo pāpassa kammassa kiriyāya pāpassa kammassa pavattiyā. Moho kho, Mahāli, hetu, moho paccayo pāpassa kammassa kiriyāya pāpassa kammassa pavattiyā. Ayoniso manasikāro kho, Mahāli, hetu, ayoniso manasikāro paccayo pāpassa kammassa kiriyāya pāpassa kammassa pavattiyā. Micchāpaṇihitaṃ kho, Mahāli, cittaṃ hetu, micchāpaṇihitaṃ cittaṃ paccayo pāpassa kammassa kiriyāya pāpassa kammassa pavattiyā ti. Ayaṃ kho, mahāli, hetu, ayaṃ paccayo pāpassa kammassa kiriyāya pāpassa kammassa pavattiyā»ti.

«Ko pana, bhante, hetu, ko paccayo kalyāṇassa kammassa kiriyāya, kalyāṇassa kammassa pavattiyā»ti?

«Alobho kho, Mahāli, hetu, alobho paccayo kalyāṇassa kammassa kiriyāya, kalyāṇassa kammassa pavattiyā. Adoso kho, Mahāli, hetu, adoso paccayo kalyāṇassa kammassa kiriyāya kalyāṇassa kammassa pavattiyā. Amoho kho, mahāli, hetu, amoho paccayo kalyāṇassa kammassa kiriyāya kalyāṇassa kammassa pavattiyā. Yoniso manasikāro kho, Mahāli, hetu, yoniso manasikāro paccayo kalyāṇassa kammassa kiriyāya kalyāṇassa kammassa pavattiyā. Sammāpaṇihitaṃ kho, Mahāli, cittaṃ hetu, sammāpaṇihitaṃ cittaṃ paccayo kalyāṇassa kammassa kiriyāya kalyāṇassa kammassa pavattiyā. Ayaṃ kho, Mahāli, hetu, ayaṃ paccayo kalyāṇassa kammassa kiriyāya kalyāṇassa kammassa pavattiyā»ti.

Từ vựng đoạn 5

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Eka	Một	Tính
2	Samayo	Thì giờ, dịp, thời, mùa	Danh, nam
3	Bhagavant	Đức Thế Tôn	Danh, nam
4	Vesāli	Thành Vesāli	Danh, nữ
5	Viharati	Cư ngụ, ở, lưu trú	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
6	Mahāvanaṃ	Khu rừng Mahāvana	Danh, trung
7	Kūṭāgārasālā	Sảnh đường Kūṭāgārasālā	Danh, nữ
8	Atha	Rồi, thì, và [đệm]	Phụ
9	Kho	Quả thực [đệm]	Phụ
10	Mahāli	Ông Mahāli	Danh, nam
11	Licchavi	Tộc danh	Danh, nam
12	Yena... tena...	Ở đâu... đến đó...	Đặc ngữ
13	Upasaṃkami	Đi đến	Động, bất định, chủ động, mô tả

14	Upasaṃkamtivā	Đi đến	Động, bất biến
15	Abhivādetvā	Đánh lễ	Động, bất biến
16	Ekamantaṃ	Một bên, một phía	Trạng
17	Nisīdi	Ngồi xuống	Động, bất định, chủ động, mô tả
18	Nisinna	Ngồi xuống	Quá phân
19	So/taṃ~tad/sā Eso/etaṃ~etad/esā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
20	Avoca	Nói	Động, bất định, chủ động, mô tả
21	Ko/kiṃ/kā	Người nào, vật nào	Đại, nghi vấn
22	Nu	Rồi, thì [đệm]	Phụ
23	Hetu	Lý do, nguyên nhân, điều kiện	Danh, nam
24	Paccayo	Nguyên nhân, lý do, nhu cầu	Danh, nam
25	Pāpa	Ác	Tính
26	Kammaṃ	Nghiệp lực, hành vi, kết quả	Danh, trung
27	Kiriya	Sự thi hành	Danh, nữ
28	Pavatti	Sự xảy ra	Danh, nữ
29	(i)ti	[trích dẫn]	Phụ
30	Lobho	Tham	Danh, nam
31	Doso	Sân	Danh, nam
32	Moho	Si	Danh, nam
33	Yoniso	Phù hợp	Trạng
34	Manasikāro	Sự hướng tâm	Danh, nam
35	Micchā	Sai lệch	Trạng
36	Paṇihita	Được định hướng	Quá phân
37	Cittaṃ	Tâm	Danh, trung
38	Ayaṃ/idaṃ~imaṃ/ayaṃ	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
39	Pana	Và, nhưng, còn [đệm]	Phụ
40	Bhante	Bạch Ngài [hô cách, số ít của bhaddanta]	Danh, nam
41	Kalyāṇa	Tốt, thiện	Tính
42	Sammā	Đúng đắn, chân chánh	Trạng

Ngữ pháp đoạn kinh 5

STT	Điểm Ngữ pháp	Tổng quát	Đoạn kinh 5
-----	---------------	-----------	-------------

1	NA	NA	NA
---	----	----	----

Đoạn kinh 9.2 (AN)

“tīṇimāni, bhikkhave, bālassa bālalakkhaṇāni bālanimittāni **bālāpadānāni**. katamāni tīṇi? idha, bhikkhave, bālo duccintitacintī ca hoti dubbhāsītabhāsī ca dukkaṭakammakārī ca. no **cedaṃ** {no cetam (syā. kaṃ. ka.)}, bhikkhave, bālo duccintitacintī ca **abhavissa** dubbhāsītabhāsī ca dukkaṭakammakārī ca, kena naṃ paṇḍitā jāneyyumaṃ {tena naṃ paṇḍitā na jāneyyumaṃ (ka.), na naṃ paṇḍitā jāneyyumaṃ (?)}

‘bālo ayaṃ bhavaṃ asappuriso’ti? yasmā ca kho, bhikkhave, bālo duccintitacintī ca hoti dubbhāsītabhāsī ca dukkaṭakammakārī ca tasmā naṃ paṇḍitā jānanti —

‘bālo ayaṃ bhavaṃ asappuriso’ti. imāni kho, bhikkhave, tīṇi bālassa bālalakkhaṇāni bālanimittāni bālāpadānāni.

Chú giải:

bālāpadānānīti bālassa apadānāni.

duccintitacintīti cintayanto

abhiññāyāpādamicchādassanavasena duccintitameva cinteti.

dubbhāsītabhāsīti bhāsamānopi musāvādādhedam dubbhāsītameva bhāsati.

dukkāṭakammakārīti karontopi pāṇātipātādivasena dukkaṭakammameva karoti.

Từ vựng đoạn kinh 9.2

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Ti	Ba	Số
2	Ayaṃ/idam~imam/ Ayaṃ	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
3	Bhikkhu	Tỳ kheo	Danh, nam
4	Bālo	Kẻ ngu	Danh, nam
5	Lakkhaṇam	Đặc điểm, dấu hiệu	Danh, trung
6	Nimittam	Dấu hiệu, điềm báo, nguyên nhân	Danh, trung
7	Apadānam	Truyền thuyết, cuộc đời, lời khuyên, đạo đức, sự bề gãy, sự trừ tuyệt	Danh, trung
8	Katama	(Người, vật) gì, (người, vật) nào	Tính
9	Idha	Ở đây	Trạng
10	Du-	Xấu, kém (tiêu cực)	Tiền tố

11	Cintita	Được nghĩ	Quá phân
12	Cintin	Nghĩ	Tính
13	Ca	Và, hoặc	Phụ
14	Hoti	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
15	Bhāsita	Được nói	Quá phân
16	Bhāsin	Nói	Tính
17	Kaṭa	Được làm	Quá phân
18	Kammaṃ	Việc làm, nghiệp	Danh, trung
19	Kārin	Làm	Tính
20	No	Không	Phụ
21	Ce	Nếu	Phụ
22	Abhavissa	Thì, là, tồn tại	Động, chủ động, điều kiện
23	Ko/kiṃ/kā	Ai, vật gì	Đại, nghi vấn
24	Nam	Người ấy, vật ấy [trực bổ cách, số ít, nam tính]	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
25	Paṇḍito	Bậc trí	Danh, nam
26	Jānāti	Biết	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
27	Bhavaṃ	Người	Danh, nam
28	(i)ti	[Ký hiệu trích dẫn]	Phụ
29	Yasmā... tasmā...	Bởi vì... cho nên...	Đặc ngữ tương quan
30	Kho	[đệm]	Phụ
31	Cinteti	Suy nghĩ	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
32	Abhijjhā	Sự khao khát	Danh, nữ
33	Byāpādo	Sự ác ý	Danh, nam
34	Micchā	Sai trái	Trạng
35	Dassanaṃ	Cái thấy, kiến	Danh, trung
36	Vasaṃ	Sự ảnh hưởng, sự điều khiển, thẩm quyền	Danh, trung
37	Eva	[Nhấn mạnh]	Phụ
38	Bhāsati	Nói	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
39	Pi	Và	Phụ
40	Musā	Sai, dối	Trạng
41	Vādo	Lời nói	Danh, nam
42	Ādi	Vân vân	Danh, nam
43	Bheda	Gồm các loại, gồm các kiểu	Tính
44	Karoti	Làm	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
45	Pāṇo	Sinh mạng	Danh, nam
46	Atipāto	Việc giết	Danh, nam

Ngữ pháp đoạn kinh 9.2

Tiến hành đọc chú giải và vừa đọc vừa xem xét/trả lời các vấn đề sau:

[1] **Cintin** trong bảng từ vựng được liệt là *tính từ*, chú giải có xác nhận nó là tính từ không? Nếu không, thì nó thuộc từ loại gì? Dựa vào đâu để xác định từ loại của nó? Gợi ý: xem lại ngữ pháp phần chức năng của hiện tại phân từ và quy luật đổi âm -e-

[2] Tương tự như trên cho **bhāsin** và **kārin**

Bài đọc thêm

[1] Pāpakathāya sati, kusalo cāro dūse (Ngạn ngữ Anh)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Pāpa	Xấu ác	Tính
2	Kathā	Lời nói, việc trao đổi	Danh, nữ
3	Santa/satī	Tồn tại	Hiện phân
4	Kusala	Thiện lành	Tính
5	Cāro	Phẩm hạnh	Danh, nam
6	Dūseti	Hư hoại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
Ghi chú ngữ pháp		@ Vị trí cách độc lập	
Câu gốc Anh hiện đại		<i>Evil communications corrupt good manners</i>	

[2] Yo cinte akusalam, akusalam bhavitabbam assa (Ngạn ngữ Anh)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Yo/yam/yā	Người mà, vật mà Mà người ấy, mà vật ấy Người nào, vật nào	Đại, quan hệ
2	Cinteti	Suy nghĩ	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
3	Kusala	Thiện, lành	Tính
4	Bhavitabba	Sẽ xảy ra	Tương phân
5	Assa	Người ấy, vật ấy [sở hữu, gián tiếp cách, số ít]	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
Ghi chú ngữ pháp		@ Trực tiếp cách (của danh/tính từ) làm trạng từ @ Tính từ dùng làm danh từ	
Câu gốc Anh hiện đại		<i>Evil to him who evil thinks</i>	

[3] Amitte bhūte, duniyati hoti; kalyāṇa niyati satatam hoti saha issāya mittena (Song cú Latin – Anton Moker)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Mittam	Bạn hữu	Danh, trung
2	Bhūta	Tồn tại	Quá phân
3	Du-	Xấu, kém	Tiền tố
4	Niyati	Số phận	Danh, nữ
5	Hoti	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
6	Kalyāṇa	Tốt	Tính
7	Satatam	Luôn luôn	Trạng
8	Saha	Cùng với [kết hợp dụng cụ cách]	Giới từ

9	Issā	Sự ghen tị	Danh, nữ
Ghi chú ngữ pháp		@ Vị trí cách độc lập @ Nhắc thêm về đồng vị: hai danh từ đồng vị phải cùng cách với nhau	
Câu gốc Latin		<i>Est mala sors quae non inimicos efficit ullos; Invidiam comitem sors bona semper habet</i>	

[4] Yā vipatti bhavē, sā cittaṃ naye narassa samayassa (Livy)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Yo/yaṃ/yā	Người mà, vật mà Mà người ấy, mà vật ấy Người nào, vật nào	Đại, quan hệ
2	Vipatti	Nghịch cảnh	Danh, nữ
3	Bhavati	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
4	So~sa/taṃ~tad/ Sā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
5	Cittaṃ	Tâm	Danh, trung
6	Nayati	Dẫn, đưa	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
7	Naro	Con người	Danh, nam
8	Samayo	Tôn giáo	Danh, trung
Ghi chú ngữ pháp		@ Gián bỏ cách chỉ đích đến (Dative of destination)	
Câu gốc Latin		<i>Adversae res admonent religionum</i>	

[5] Yaṃ māpitaṃ paṭhaviyā, taṃ vināsitaḥ paṭhaviyā (Ngạn ngữ Latin)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Yo/yaṃ/yā	Người mà, vật mà Mà người ấy, mà vật ấy Người nào, vật nào	Đại, quan hệ
2	Māpita	Được xây dựng	Quá phân
3	Paṭhavi	Đất	Danh, nữ
4	So~sa/taṃ~tad/ Sā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
5	Vināsitaḥ	Bị hủy diệt	Tương phân
Ghi chú ngữ pháp		NA	
Câu gốc Latin		<i>Aedificatum solo, solo cedit</i>	